



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

Ortega, Cristóbal de

Lugduni, 1664

Qvæst. I. An Christus vnionem hyposthaticam, sine adæquaè, sine
inadæquatè fuerit de facto promeritus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

CERTAMEN I.

Nullatenus incarnationem de congruo pro merito humanitas Christi; acrius tamen, quam par est affirmatiua sententia à nonnullis censuratur.

1 **D**octores nonnulli affirmatiuam sententiam de merito congruo humanitatis erga vnionem suam hyposthaticam eadem duratione obtinendam erroris infimularunt. Me autem iudice non satis firmo iure. Licet enim, quia omnium ferè Theologorum, atque Scholarum est negatiua conclusio, vt statim referemus, nihilque siue ab authoritate, siue à ratione appareat, quod acriter affirmatiuam suadeat, atque negatiuam impugnet, temeritatis notæ videatur affirmatiua subiicere; errore tamen ne redoleret quidem, necum incurrit. Etenim, quod Ioan. 3. Lucæ. 1. Ad Titum. 3. gratia incarnatio dicatur, ac proinde non ex meritis, de nostris meritis intelligendum videtur; respectu enim nostri gratia prorsus est: quod non tollit præmium respectu humanitatis Christi fuisse, ac proinde respectu illius gratiam non esse. Sic auxilia gratiæ, reliquaque Dei supernaturalia dona ex meritis Christi nobis obueniencia respectu nostri gratia, ac beneficia Dei sunt, licet per Christum, & bene Vasq. d. 21. cap. 1. reliquique Doctores, & tamen respectu Christi, cuius merita eiusmodi Dei donis in nobis præmiantur non gratia, sed strictè præmia sunt. Neque vero firmius est illud Psalmi 8. *Minuisti eum paulo minus ab Angelis: gloria, & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum.* Quem locum de humanitatis Christi supra Angelos per vnionem hyposthaticam exaltatione intellexit Paulus ad Hebræos 2. immediatè præmitrens, quod eo etiam psalmo præmittitur *quid est homo, quod memor es eius?* tantundemque est, ac dicere, quænam merita hominis Christi ad eiusmodi exaltationem præcesserunt? nulla sane.

2 Huc expositioni, & sententiæ accinit August. 11. de corrept. & gratia atque 15. & vlt. de prædest. sanctor. ac sæpius ita effatus. *Quid egit ille homo, unde meruit, vt à verbo assumeretur?* Verum David eo psalmo ad litteram de Adamo locutus, est ac figuratè solum de Christo, cuius ille Typum gerebat, vt Paulus intellexit, quare, sicut ibi Adami merita ex propriis viribus habita, vt ei Deus orbem subiiceret, nulla prorsus fuisse asseruntur, ita neque humanitatis Christi figurati merita vlla ad ipsius per hyposthaticam vnionem supra Angelos euectionem, atque ad orbis totius subiectionem, futuri sæculi principatum (quorum etiam ibi meminit Paulus) ex propriis viribus extitisse dicuntur. Atque hic sane sensus vel præcipuus, vel germanus, vel saltem non incongruus Augustini: cum eis locis omnibus contra Pelagianos, & eorum ex propriis viribus merita ex instituto deceret, vt doctè obseruabat Vasq. proxime. c. 5. n. 46. secundo ad David, & Pauli locum dici posset, etiam temeritis ex auxilio gratiæ profectis loqueretur, cum tot alia præter vnionem data à Deo humanitati Christi Domini ibi à Paulo, & Dauide recenseantur, nempe orbis subiectionem, & imperium, & futuri sæculi Principatum, negasse de facto puræ humanitatis etiam auxilio gratiæ elicitis meritis ad totum illud congruitatem; licet ex eis aliquid, etiam vnionem hyposthaticam attigissent: quæ, licet tantum donum in se ipsa sit, aut minus quid est, quam coniunctum, seu cumulus ex ipsa, atque illis etiam donis simul confectus, vt de se se patet.

R. P. Christoph. de Ortega, de Dei incarnat.

3 Nec satis est merito congruo vnionis hyposthaticæ admissio in humanitate Christi ea omnia humanitatem Christi promeruisse conuincere, quæ vnionis titulo eidem humanitati debebantur, ac proinde, & in illa donabantur. Sicut dici vulgo solet: qui dat formam dat consequentia ad formam. Alia enim donationis ratio, alia meriti est. In donante quippe propriè donante, qui quæ est perfectæ doni scientia donat ea omnia dari ab ipso velle intelligimus, quæ dono suo recipienti accessura prænouit. Vnde, & idem de aliis metaphoricè donantibus, vt de causis naturalibus creatis, quæ nihil certe cognoscunt; metaphoricè dicitur formæ donatione consequentia ad formam donare, ni proloquio hoc velis solam primam, ac principalem causam formæ, rerumque omnium Deum, qui & formam, & consequentia ad formam apprimè nouit intelligi debere: Meritum autem, etiam congruum, nec solum condignum proportionem aliquam cum præmio habere natura sua debet. Cum autem proportionem habere cum eo possit, quod minus est, quin eam habeat cum eo, quod est maius, atque coniunctum illud ex vnione hyposthaticæ, & aliis donis à Psalmista, & Paulo memoratis maius quid vnione sola proculdubio sit, poterit huic soli intra congruitatem proportionari, quin coniuncto, ex ipsa, & donis aliis conflecto proportionetur, vt secunda dicebat solutio. Hæc quidem eo solum animo dicta sunt, vt ab affirmatiua sententia erroris immerita nota exulet deinceps.

4 Negatiua tamen sententia nobis semper placuit à Doctorum authoritate ferè omnium, non tamen à plurium rationibus. Tenuit Magister in 3. disp. 4. Gabrij. quæst. vn. a. 3. dub. 3. Carthuf. quæst. 4. cum. S. Bonau. Ricardo, Vdelrico. Durandus, quæst. etiam. 4. Scotus cum suis in 4. d. 2. quæst. 1. sine S. Th. 3. p. quæst. 2. a. 11. vbi Caietan, Medina ac reliqui Dominicani: ex nostris etiam. S. Thomæ interpretibus, & Doctoribus. Valentia ibi q. 2. pu. 8. Vasq. d. 21. citata. Soar. d. 10. à sect. 3. Granad. controu. 1. tract. 14. d. 2. sect. 1. Lugo d. 8. sect. 1. num. 1. Vvadingo d. 10. dub. 3. Bernal. d. 17. sect. 1. verque Harardo, ac reliqui nostri Recentiores imo, & doctores ferè reliqui. Probat Soarius, & Thomistæ plures: quia actiones substantialis compositi, ita à supposito, quæ suppositum est, necessario sunt, vt subsistentia, siue personalia necessario sit, vel partiale earum principium, vel quid se ex parte principij tenens ad illas, saltem, vt necessaria conditio: ergo Christi humanitas, quousque in verbo substitit, non potuit de facto operari: atqui, vt in verbo substitit vnionem hyposthaticam clausit. Ergo vnio hyposthaticæ ex parte principij proximi expediti ad opera meritoria humanitatis naturæ priori de facto præcessit: ergo eorum operum effectus, ac præmium de facto esse nequirit, quin principium meriti sub meritum caderet: quod repugnat. Verum principium illud de necessaria præcedentia natura subsistentiæ ad naturæ substantialis operationes dissectum satis à nobis es controu. de causis d. 6. atque hoc. t. sæpè vbi illud Aristotelicum *Actiões sunt suppositorum, tantundem valere, ac singularium monstrauimus.*

5 Probatur conclusio primo Pauli, & Augustini testimonis datis, quæ, vt eam nec de fide nec fidei proximam euincant, atque oppositam erroneam; ac verò longe verosimilior ex omnium Theologorum interpretatione, & contextu merita omnia humanitatis, etiam ex gratia profecta respectu vnionis hyposthaticæ simul tempore habitæ prorsus ea loca excludunt. Si enim eiusmodi meritis ex gratia etiam, congrue vnionem illâ humanitas promereretur aliquid esset homo ille, vt ad eam, atque alia dona conferenda memor ipsius Deus esset. Secundo Augustini. omnia merita, etiam ex gratia, negans humanitati ad vnionem argumento validiori merita Pelagiana ex viribus naturæ denegabat eidem. Tertio omnia

Ggg negaffe

negasse locis certum mihi est eandem quippe sententiam suam explicatius tradens cap. 36. Enchirid. scripsit. *Namquid antea fuit homo, & hoc ei singulare beneficium praestitum est, ut singulariter promeretur Deum.* Item 8. de verbis Apostoli: *Namquid & illa praenitit, & bene viuendo factus est filius Dei.* Ecce merita etiam ex Dei beneficio exclusit. Denique. 11. de corrept. & gratia sic habet: *ista natiuitas profecto gratuita coniunxit in unitate personam hominem Deo, carnem uero istam natiuitatem bona opera secuta sunt, non bona opera meruerunt.* quibus similia habet Dyonisius Alexandrinus. Si autem gratuita, ergo non remuneratoria: si illam bona opera omnia humanitatis secuta sunt: ergo non praecesserunt meritiu. Sed quid argumentis agimus cum textus ipse sit non bona opera meruerunt.

6 A ratione probatur primo conclusio. Quia decentius est merita omnia humanitatis Christi infiniti valoris recognoscere, ac proinde dignificata ab vnione hyposthatica, quam valoris finiti: aut vnio dignificans meritum nequit esse praemium: alioqui principium meriti sub meritum caderet: quod in connaturali, prouidentia, iuxta quam res de facto regulantur, esse impossibile euidentissimum est, a nemine dubitatum: atque in supernaturali prouidentia, & potentia absoluta certum omnibus est, vno, vel altero excepto, quos aperte confutauimus contr. de merito, & uincemusque hic contr. de merito Christi. Probatur secundo: quia meritum congruum etiam vnionis hyposthaticae nequit reperiri in bonis operibus adhuc ex gratiae auxilio elicitis nisi gratia etiam habitualis dignificans adit operati: neque enim hac deficiente in operibus sanctis, seu honestis potest esse ad praemium, & donum tantum aequalis illa operis proportio cum praemio, quae ad congruitatem meriti requiritur: atque tam gratia iustificans humanitatem, ipseque auxilians data humanitati Christi fuit, intuitu prehabite pro priori naturae vnionis hyposthaticae, ut communis Theol. sententia fert, ostendemusque contr. de merito Christi: ergo nequiuit ob merita a gratia auxiliante, & sanctificante humanitatis profecta, & dignificata dari, quin principium remotum meriti sub meritum caderet, quod repugnat. Tertio, & efficacius cum decreto simultaneae productionis humanitatis, & vnionis hyposthaticae meritum operum humanitatis respectu suae vnionis hyposthaticae repugnat prorsus, ut q. 2. ostendemus: ergo de facto non adfuit quae omnia aequè probat cetera animae merita prout sui hyposthaticam vnionem natura praecedens consideratur.

CERTAMEN II.

Nec inadeguata vnionis hyposthaticae meritum adfuit.

1 **I**am de operibus animae pro priori naturae vnionis hyposthaticae sicque promerentis vnionem hyposthaticam corporis, (cuius merita condigna sanè essent, si data fuissent statuendum est) disputamus. Supponimus autem contra Vasq. & alios relatos. d. 2. q. 3. animam, & corpus diuersis animis hyposthaticae partibus a verbo assumptas fuisse. Et enim, si eadè, ut illi aiebant, vnione hyposthatica indiuisibili utrumque a verbo assumptum esset, cum eodem executiuo decreto, & actione vnio illa indiuisibilis utriusque ad verbum necessario poneretur, atque essentia, sua vnio eorum actualis ad verbum esset nullo naturae signo posset praecedere existens in vno, in quo non esset, ac non intelligeretur re ipsa existens in alio, siue ad aliud terminata: quare neque esse posset dignificans pro priori naturae animam, eiusque opera, ut ob illa pro posteriori naturae in eorum praemium terminaretur ad corpus. Solu ergo procedit disputatio in nostra, & vera doctrina de reali, & entitativa diuersitate vnionis hyposthaticae animae ab vnione hyposthatica corporis in ea

vero negatiuae nostrae scètiæ probatio difficilis merito nonnullis videatur. Et enim in suppositione hac potuisset animam vnità hyposthaticae, ac pro naturae priori operantem focij corporis vnionem de condigno promereri certissimum est: quid ergo promeritum de facto fuisse prohibebit, & ea omnia, quae de incarnationis executione fides docet, cum eo merito de facto consistant, & dignitati animae vnitae videatur decentius tantum donum loco corpori promereri. Confirmarique videtur validissime argumento hac in re de Christi meritis satis frequentis, & vnico, quo id totum meruisse Christum de facto operibus humanitatis vnitae dicimus, quod sine repugnantia potuit ob vnionis excellentiam, atque inde prouentientem humanitatis vnitae dignitatem. Fateor me diu ob praetam rationem in affirmatiuam partem, quaestionis de facto, quam versamus, vehementer inclinasse.

3 Caeterum cum in ea semper sententia fecerim, ut Theologicas conclusiones magis ab auctoritate scripturae, & Patrum, quam a philosophicis rationibus deducendas existimem, pro negatiua tandem sententia steti, quia eam scripturae, & Patrum testimoniis magis saltem adsonam iudicavi. Et enim contra animam in hoc instanti incarnationis corpori vnitae operationis totam humanitatem, imo, & hunc hominem qui Christus est, denominarent: si eis de facto vnionem hyposthaticam ad corpus promeritus esset qua totus homo essumeretur a verbo: cum vnione praesupposita verbi ad animam vnione ad corpus quam promeretur, quaque humanitatis, seu, quod idem hic est, hominis assumptio complebatur, totus homo, seu humanitas ex operibus, & meritis absolute ipsius assumeretur a verbo: ergo aliquid esset homo, ut Deus illius memorasset, ut assumptione verbi supra angelos exaltaretur contra Paulum; aliquidque egisset, unde meruisset, ut a verbo assumeretur contra Augustinum recitatos, quaest. 1. cap. 1. num. 2. & genuinè explicatos num. 5. Accedit à ratione quod, & conclusionem, & Patrum argumentum confirmet. Ut enim docuimus controu. d. 2. q. 2. cert. 1. à num. 1. ad 4. anima non prius natura assumpta a verbo fuit, quam corpus, seu caro signata: quin potius si aliqua prius assumenda esset de facto, & connaturaliter, materia, seu caro prius natura assumenda a verbo foret, quam anima, quae non nisi disposita, & ac proinde existente materia pro priori naturae, atque ad sic existens existentiam creari debuit: cum autem existentia haec materiae dependenter ab vnione ad verbum in nobis principis fuerit eius vnio, videtur prius natura exequenda, ac certè non posterior natura quam animae, & vnio, & existentia, ut ibi docebamus. Quae doctrina cessat difficultas contra nostram de conditione, quae de facto solummodo procedit. Denique Deus solo hominum amore, solusque peccati, ac proinde necessitatis humanae praerisione incarnasse, cuiusque solum motiuis, & sine missum à Patre filium ex innumeris scripturae, & Patrum testimoniis habetenus ostendimus: quae omnia meritum omne, siue humanitatis, siue animae de facto prorsus excludunt.

4 Contra conclusionem primam certaminis primi opponens illud Psalmi 44. *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: propterea vnxit te Deus, Deus vnio oleo laetitiae praesens consortibus, seu participibus vnio:* quae de vnitione humanitatis oleo diuinitatis intelligunt August. 3. contra Maximin. cap. 15. ac lib. 16. de Trinit. cap. 26. Hilar. 7. de Trinit. Concilij Francford. epist. ad Episcop. Hispan. col. 7. Anselm. & Beda in 1. ad Hebr. Basil. & Hieronym. ad eum locum. Id quod illud praesens consortibus, seu participibus vnio satis suadet: eo quippe sanctitas Christi media vnione per Deitatem ipsam sanctitate reliquorum iustorum, qui per participationem tales sunt praestantior denotatur. Atqui vnio haec Deitatis propterea facta dicitur, quod iustitiam homo Christus, siue eius humanitas

humanitas dilexerit, oderitque iniquitatem: ergo ob eius merita facta à Palamita dicitur. Sed præter quam quod vnctionem illam non ita constanter de vnctione oleo Deitatis Patres intelligunt, vt Athanas. orat. 2. contra Arrian. sub finem, & Hilari. 11. de Trinit. sub med. de magnificatione eius sanctitatis in Iordane facta, Ambrosio. de lætitia, & gaudio animæ Christi nullam sententiam asperitatem peccati, quam prauis homines sentiunt. Hieronym. & Francfortiensis de resurrectione, assensione, & dominatione in reliquos. Idem Hieronym. epist. 140. ad Principium. De gloria accidentaria regni Christo post passionem tradidit, vt sceptro æquitate omnes iudicaret, illam vnctionem non explicat illi etiam qui de vnctione Deitatis interpretantur illud *proprie*, causam finalem, non autem meritum significare aiunt. Vt sensus sit, vt iustitiam diligeres, & odio haberes iniquitatem vixit se Deus oleo Deitatis: nec in calum: si quidem ita planè effecisti. In quem eius loci sensum sit præter alios eleganter Naz. orat. 36. 4. de Theolog. n. 7. Christi nomine aiebat: *Dominus creauit me initium viarum suarum ad opera sua, opera autem ipsius veritas, & iudicium, quorum causa diuinitate delibuit est. Illa enim humanitatis vnctio est.* Atque eam quidem interpretationem sequuntur Bellarminus cum aliis in eum Palamum Valquez proximè cap. 7. Beccanus cap. 14. quæst. 6. numer. 12.

5 Oppones secundo illud Apocal. 5. *Dignus est agnus qui occisus est accipere diuinitatem.* Sed certè cum hic agatur de merito mortis Christi; quod ab eius humanitate vt vnita hyposthatice habitum est de digno seu condigno merito vnionis ageretur, non de congruo, ac non dignificato per vnionem de quo hic solummodo in præsentis disputamus: quare extra rem ad præsens institutum is locus inducitur: an vero meritis, vt dignificatis vnione hyposthatice ipsam pro illo ipso instanti quo ea dignificabatur, promeritus fuerit de facto, aut promereri potuerit, an saltem pro durationibus diuersis, difficultates sunt controu. de merito Christi. d. & q. citatis ex instituto disputanda: & quidem pro instanti eodem, quo vnio opera dignificat illis ita dignificatis eam nec promeritum Christum fuisse, imo nec promereri potuisse concors aduersariorum etiam, ac reliquorum doctorum sententia est. Ceterum diuinitatis nomine non Deitatem ipsam, sed honorem, laudem, gloriam, & cultum ob ipsam debitum eo loco intelligi auctores iam pridem fuere. Lyra, Rupertus Dyonisi. Carthus. S. Thom. & nostro sæculo Vasq. proximi, & Recentiores alij non pauci ac demum si de acceptatione Deitatis per vnionem intelligi vltro admittamus de re vnione humanitatis resurgens, siue re vnionis corporis ad animam, qua formaliter humanitas resurrexit hyposthatice ad verbum, quam de condigno morte sua promeruisse Christum probabile est factis, atque vt summum is locus intelligatur, quod, vt dixi præsentis instituti nihil refert. Sed nec plures refert illud Basilij testimonium ex hom. 25. quæ est de humana Christi generatione vbi de humanitate ait. *Digna vngenti diuinitati coniungi fuit.* ibi enim de dignitate non quidem meritua sed laxè sumpta loquitur Basilius: sicut de cruce canit, Ecclesia, *que sola fuisse digna portare Regem colorum, & dominum,* scilicet quam sua electione tanto honore Deus dignatus est; ac passiuè dignam illa sua electione efficit: vel in qua dignitas negatiua; id est nihil quod peccatum redoleret, Deique susceptione indignam redderet, inuenit.

Re P. Christoph. de Ortega, de Dei incarnas.



Q V Æ S T I O II.

Potuerit ne Christus incarnationis substantiam, siue vnionem hyposthaticam absolute promereri.



V Æ S T I O hæc de eodem meritum genere procedit, sc. merito congruo operum totius humanitatis pro priori naturæ ad vnionem sui cum verbo operantis ex Dei auxilio respectu vnionis hyposthatice adæquate sumptæ vel de merito condigno operum animæ, vt vnita hyposthatice ad verbum, ac pro priori naturæ operantis, merentique vnionem hyposthaticam verbi ad carnem merito, vt diximus condigno. Loquimur autem si quidem ex suppositione eorum omnium, quæ de facto adfuerunt, vt neutro modo vnionem suam Christi, vel humanitas, vel animæ de facto mereretur, sic enim quæstioni non magis locus esse possit, quam si quæreretur, an ex suppositione, siue in sensu composito, quod non mererit, simul meritis incarnationem: quod implicat in terminis: cum ad coniungenda duo contradictoria nulla vsquam potestas esse omnium sententia queat. Solum ergo supponitur simul tempore humanitatem totam hyposthatice vnitam verbo fuisse vbi primum existit, quin tempore, sui à verbo assumptionem præcederet.

C E R T A M E N I.

Sententia duplex de merito vnionis, seu incarnationis adæquate sumptæ ab humanitate, atque imbelles vtriusque probationes.

1 P Otuisse Christum operibus humanitatis simultaneæ productæ atque hyposthatice vnitæ vnionem hyposthaticam sui ad verbum congrui promereri operibus ab ipsa pro priori naturæ ad vnionem hyposthaticam ornata gratia habituali elicitis docere Val. 3. p. q. 2. a. 11. Becan. c. 14. q. 6. n. 6. Petr. Hurtad. d. 27. sect. 8. Albertina. de prædicamento substantiæ. d. 3. q. 3. Vvadingo. d. 10. dub. 3. §. *Dico secundo.* aliisque quam plures Recentiores. Ratio vnica, & communis huic, & aliis conclusionibus affirmatiuis de possibili; quod nimirum nulla in huiusmodi meritis congruis humanitatis respectu vnionis suæ hyposthatice ad verbum simul tempore gaudæ inueniatur repugnantia. Etenim licet ad meritum congruum, & aliquantulum proportionatum operum humanitatis respectu suæ vnionis hyposthatice gratiæ habitualis dignitas in operante humanitate requiratur, vt supra statuebamus, atqui hæc habitualis gratia, sicut, & reliqua bona, de facto, non nisi vnionis hyposthatice titulo, & intuitu, ac proinde pro posteriori naturæ ad illam collata à Deo fuerit, vt postea ostendimus: ast nihil Dei absolutam potentiam, & libertatem prohibebat, quominus illam ac reliqua dona humanitati pro priori naturæ ad vnionem hyposthaticam conferret, si vellet. Insuper quod vnio hyposthatice eodem instanti conferenda esset merito operum humanitatis pro priori naturæ operantis obstare absolute nequit: cum præmium in eodem instanti quo meritum adest conferri operanti à Deo proculdubio possit: Horum in pugnatio assignanda à nobis implicatio erit.

2 Negatiuam conclusionem tenere Thomistæ Medina Alvarez. Cabrera. 3. p. q. 2. a. 11. ac reliqui. Vasq. d. 21. cap. 6. Soar. d. 10. sect. 3. Lugo d. 8. sect. 1. n. 5. Gaspar. Hurt. d. 6. difficult. 4. Probabant Thomistæ. Quia humanitas non nisi existens potuit absolute mereri; atqui si existit nisi per verbi existentiam mediâ vnione, &

G g g 2 incar na